

SweHatch AB

Ombud: Stefan Fahlstedt

stefan.fahlstedt@agellus.se

Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken för djurhållande verksamhet, Kristianstads kommun

Beslut

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen Skåne lämnar med stöd av 9 kap. miljöbalken **SweHatch AB** (org.nr 556033-3386), nedan kallat sökanden, tillstånd till djurhållande verksamhet på fastigheten Bökestorp 3:2 i Kristianstads kommun.

Tillståndet gäller för djurhållning med högst 65 000 platser för unghöns. Ny stallbyggnad ska uppföras i huvudsaklig enlighet med situationsplanen i bilaga 1.

Miljöprövningsdelegationen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen i ärendet.

Villkor

1. Om inte annat framgår av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig enlighet med vad sökanden har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt uppgivit eller åtagit sig i ärendet.
2. Hantering av stallgödsel och fodermedel ska ske på sådant sätt att läckage och spill till omgivningen förebyggs och begränsas så att olägenheter inte uppkommer för närboende eller miljön. Om eventuellt spill ändå uppstår ska detta tas om hand så snart som möjligt.
3. Lagring av stallgödsel ska ske på tätt underlag och under tak eller annan likvärdig täckning, som förhindrar uppfuktning och minskar vindpåverkan. Ytvatten ska förhindras att rinna till lagringsytan.

4. Innehållet av växtnäring (kväve, fosfor, kalium) och torrsubstanshalt (ts-halt) i stallgödseln ska bestämmas genom analys eller balansberäkning. En aktuell analys eller balansberäkning ska överlämnas till mottagaren vid avyttring av gödseln. Analys eller balansberäkning ska ske minst en gång per år.
5. Skriftliga avtal ska upprättas för avyttring av stallgödseln. Den spridningsareal som de skriftliga avtalen omfattar ska motsvara det totala behovet av spridningsareal för den mängd gödsel som djurhållningen ger upphov till.
6. Tvätt- och spolvatten från rengöring av stallbyggnader ska ledas till tät behållare. Lagringskapaciteten för tvätt- och spolvatten ska vara minst tio månader. Tvätt- och spolvatten ska omhändertas så att det inte medför förorening av yt- eller grundvatten.
7. Avledning av dagvatten ska utföras så att avstängning av utflödet kan ske vid behov för att förhindra spridning av föroreningar och skydda recipienten.
8. Stoft i rökgaserna från fastbränslepannan ska avskiljas med en reningsteknik motsvarande minst en väl fungerande multicyklon. Villkoret ska kontrolleras genom regelbunden kontroll samt dokumentation av reningsanläggningens funktion och genomförda servicearbeten. Mätning av stofthalt ska göras när tillsynsmyndigheten begär det.
9. Aska från fastbränslepannan ska förvaras i tät behållare. Aska från förbränning av skogsbränslen får inte blandas in i stallgödseln och får inte spridas på jordbruksmark.

Samråd med tillsynsmyndigheten och analys av tungmetallinnehåll samt näringsämnen (P, Ca, Mg och K) ska ske innan aska från förbränningen får överlämnas för spridning på skogsmark. Detta ska ske före första överlämnandet av aska och sedan vid de tillfällen som någon förändring skett som kan leda till ändrat askinnehåll.
10. Kemiska produkter och farligt och icke-farligt avfall ska lagras och hanteras så att spill och läckage inte förorenar mark, yt- och grundvatten. Lagring av flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska ske på tät yta som är

invallad eller försedd med annat motsvarande sekundärt skydd. Behållare ska skyddas mot påkörning och invallningar ska vara skyddade mot nederbörd. Uppsamlingsvolymen ska motsvara minst den största enskilda behållarens volym plus 10 % av volymen av övriga behållare.

Absorptionsmedel ska finnas tillgängligt för att spridning av förorening vid eventuellt läckage snabbt ska kunna förhindras.

11. Buller från verksamheten, inklusive transporter inom verksamhetsområdet, får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå (Leq) utomhus vid bostäder än:

50 dB(A) dagtid helgfri måndag-fredag, kl. 07.00 – 18.00

45 dB(A) dagtid, lör-, sön- och helgdag kl. 07.00 – 18.00

45 dB(A) kväll kl. 18.00 – 22.00

40 dB(A) natt kl. 22.00 – 07.00

Den momentana ljudnivån utomhus vid bostäder får inte överstiga 55 dBA nattetid.

De angivna värdena ska kontrolleras genom mätning vid bullerkällorna (närfältsmätning) och beräkningar eller genom mätning vid berörda bostäder (immissionsmätning).

Ekvivalentvärden ska beräknas för faktisk drifttid under de tidsperioder som anges ovan, dock minst en timme. Kontroll ska ske så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer. Kontroll ska också ske om tillsynsmyndigheten begär det.

12. För verksamheten ska finnas ett aktuellt kontrollprogram som även omfattar grundvattenkontroll. I kontrollprogrammet ska anges mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod. Kontrollprogrammet ska vara upprättat och kunna uppvisas för tillsynsmyndigheten senast tre månader efter att tillståndet har tagits i anspråk.
13. Senast sex månader innan verksamheten i sin helhet eller i någon väsentlig del slutligt avvecklas ska en plan för avveckling upprättas och lämnas till tillsynsmyndigheten. Planen ska minst omfatta omhändertagande av lagrade kemiska produkter och avfall, inklusive farligt avfall, samt

förslag till undersökning av de föroreningar som verksamheten kan ha gett upphov till.

Delegationer

Miljöprövningsdelegationen överlåter åt tillsynsmyndigheten att vid behov besluta om ytterligare villkor avseende åtgärder för att minimera olägenheter på grund av lukt samt kontroll av verkningar från verksamheten med angivande av mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod.

Igångsättningstid

Den med tillståndet avsedda utökade verksamheten ska ha satts igång senast fem år efter tillståndet har fått laga kraft annars förfaller tillståndet.

Sökanden ska meddela Länsstyrelsen Skåne och tillsynsmyndigheten när tillståndet tas i anspråk och verksamheten sätts igång.

Förordnande om tidigare tillstånd

När detta tillstånd tas i anspråk upphör det av Miljöprövningsdelegationen tidigare meddelade tillståndet (dnr 551-13148-2017) att gälla.

Verkställighet

Detta beslut får tas i anspråk när det har fått laga kraft.

Delgivning och överklagande

Beslut om kungörelsedelgivning och hur man överklagar, se bilaga 2.

Innehållsförteckning

Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken för djurhållande verksamhet, Kristianstads kommun.....	1
Beslut.....	1
Villkor.....	1
Delegationer.....	4
Igångsättningstid.....	4
Förordnande om tidigare tillstånd.....	4
Verkställighet.....	4
Delgivning och överklagande.....	4
Bakgrund och ärendets handläggning.....	6
Bakgrund.....	6
Samråd.....	6
Ärendets handläggning.....	6
Sökandens ansökan om tillstånd.....	7
Yrkanden, förslag till villkor samt åtaganden.....	7
Beskrivning av verksamheten.....	10
Beskrivning av miljökonsekvenser.....	11
Industriutsläppsverksamhet.....	20
Yttranden.....	21
Länsstyrelsen Skåne.....	21
Miljö- och hälsoskyddsnämnden.....	22
Trafikverket.....	22
Räddningstjänsten Kristianstad.....	22
Enskilda.....	22
Sökandens bemötande av yttrandena.....	28
Miljöprövningsdelegationens bedömning.....	28
Prövningsunderlaget.....	28
Prövningens omfattning.....	29
Tillåtlighet.....	29
Motivering av villkor.....	32
Delegationer.....	37
Igångsättningstid.....	38
Verkställighetsförordnande.....	38
Sammanfattning.....	38
Bilagor.....	39
Exp. till:.....	39

Bakgrund och ärendets handläggning

Bakgrund

Miljöprövningsdelegationen lämnade den 5 april 2018 (dnr 551-13148-2017) tillstånd enligt miljöbalken till befintlig och utökad djurhållning omfattande maximalt 65 000 platser för fjäderfä samt uppförande av ett nytt stall för unghöns på fastigheten Bökestorp 3:2 i Kristianstads kommun.

Sökanden ansöker nu om tillstånd till 65 000 platser för unghöns i befintlig anläggning som kompletteras med en stallbyggnad med tillhörande kringutrustning. Ansökan föranleds av att sökanden ser ett behov av att utöka driften med en ny stallbyggnad, vilket inte kunde genomföras inom igångsättningstiden för det befintliga tillståndet.

Samråd

Samråd enligt 6 kap. miljöbalken har genomförts med Länsstyrelsen Skåne, tillsynsmyndigheten, övriga berörda myndigheter och intresseorganisationer samt med de enskilda som kan antas bli särskilt berörda av verksamheten. Samråd har även skett med allmänheten genom annonsering i ortspress.

Verksamheten anges i 6 § förordningen om miljöbedömningar och ska därför antas medföra betydande miljöpåverkan.

En miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap. 35 § miljöbalken har tagits fram av sökanden.

Ärendets handläggning

Sökandens ansökan och miljökonsekvensbeskrivning har kungjorts enligt 6 kap. 40 – 41 §§ miljöbalken.

Synpunkter har kommit in från allmänheten.

Miljöprövningsdelegationen har genomfört remissförfarande. Sökanden har beretts tillfälle att bemöta de yttranden som kommit in.

Sökandens ansökan om tillstånd

Yrkanden, förslag till villkor samt åtaganden

Sökanden har yrkat att tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken ska beviljas för att på fastigheten Bökestorp 3:2 i Kristianstads kommun driva anläggning med djurhållning med 65 000 platser för unghöns i befintlig anläggning som kompletteras med en ny stallbyggnad med tillhörande kringutrustning.

Sökanden yrkar vidare:

- att den nya stallbyggnaden kan placeras med en huvudsaklig utformning enligt presenterad situationsplan,
- att de föreslagna villkoren ska fastställas,
- att miljökonsekvensbeskrivningen ska godkännas,
- att tillståndet ska kunna tas i anspråk även om det överklagas,
- att igångsättningstiden bestäms till sju år efter den tidpunkt tillståndet har vunnit laga kraft, samt
- undantag från att genomföra statusrapport.

Sökanden har föreslagit följande villkor.

1. Om inte annat framgår av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i enlighet med vad sökanden har angett i ansökningshandlingarna eller i övrigt uppgivit eller åtagit sig i ärendet.
2. Ljud från verksamheten, inklusive transporter inom verksamhetsområdet, får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå vid bostäder än 50 dBA, dagtid (kl. 06-18) mån-fre, 40 dBA nattetid (kl. 22-06) samtliga dygn samt 45 dBA övrig tid. Högsta momentana ljudnivån nattetid får inte överstiga 55 dBA.

De angivna begränsningsvärdena ska kontrolleras genom immissionsmätningar eller närfältsmätningar och beräkningar. Ekvivalentvärdena ska kontrolleras då verksamhet pågår under de tider som framgår av villkoret. Kontroll ska ske när tillsynsmyndigheten anser att kontroll är befogad.

3. Transporter av gödsel, foder och liknande ska huvudsakligen ske dagtid på vardagar.

4. Kemiska produkter och farligt avfall ska förvaras väl uppmärkta och hanteras så att spill och läckage inte kan nå avloppsledningar eller omgivningen. Förvaring av flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska ske på yta som är ogenomsläpplig för de aktuella ämnena, försedd med påkörningsskydd vid behov, försedd med invallning eller annan konstruktion till skydd mot utsläpp samt i övrigt vara utformad så att nederbörd inte ansamlas. Uppsamlingsvolymen inom respektive yta ska minst motsvara den största behållarens volym plus tio procent av övriga behållares volym. Absorptionsmedel ska finnas lättillgängligt vid förvaringsplatsen.
5. Tankning av fordon ska ske på yta som är ogenomsläpplig för diesel så att förorening av mark eller vatten inte kan ske. Slang och tankpistol ska förvaras inom invallning när tankning inte sker. Ytan för tankning ska vara iordningställd senast sex månader efter att detta tillstånd vunnit laga kraft.
6. Avfall av olika slag ska samlas upp och förvaras var för sig för att underlätta den miljömässigt bästa vidarebehandlingen. Avfallet ska i största möjliga utsträckning upparbetas, återanvändas eller nyttiggöras på annat sätt.
7. Aska från flisförbränningen får inte blandas in i gödsel som ska avyttras.
8. Samråd med tillsynsmyndigheten och analys av tungmetallinnehåll samt näringsämnen (P, Ca, Mg och K) ska ske innan aska från flisförbränningen får överlämnas för spridning på skogs- eller jordbruksmark. Detta ska ske före första överlämnandet av aska och sedan vid de tillfällen som någon förändring skett som kan leda till ändrat askinnehåll.
9. Hantering av organiska gödselmedel och fodermedel ska ske på sådant sätt att läckage och spill till omgivningen förebyggs och begränsas så att olägenheter inte uppkommer för närboende eller miljön. Om eventuellt spill ändå uppstår ska detta tas om hand omedelbart.
10. Tvättvatten från stallbyggnader ska ledas till tät behållare. Lagringskapaciteten för tvättvatten ska vara minst tio månader.

11. Avledning av dagvatten ska utföras så att avstängning av utflödet kan ske vid behov för att förhindra spridning av föroreningar och skydda recipienten.
12. Innehållet av växtnäring (N, P, K) och torrsbstanshalt i stallgödseln ska bestämmas genom analys eller balansberäkning och resultaten ska redovisas för och överlämnas till mottagaren vid avyttring av gödseln. Analys eller balansberäkning ska ske minst en gång per år de första tre åren, med början senast inom ett år från det att tillståndet har tagits i anspråk och därefter vid förändringar i produktionen, såsom ändrar utfodring eller annat som kan påverka näringsinnehållet i stallgödseln.
13. För verksamheten ska finnas ett kontrollprogram som möjliggör en bedömning av om villkoren följs. I kontrollprogrammet ska anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder. Kontrollprogrammet ska även redovisa hur sökanden systematiskt inventerar och identifierar utsläpp, risker och skadehändelser samt ange vilka försiktighetsmått som vidtagits. Ett förslag på kontrollprogram ska lämnas in till tillsynsmyndigheten senast tre månader efter det att tillståndet tagits i anspråk.
14. Om verksamheten i sin helhet eller i någon del upphör ska detta i god tid dessförinnan anmälas till tillsynsmyndigheten. Eventuella kemiska produkter och farligt avfall ska tas omhand på sådant sätt som tillsynsmyndigheten bestämmer. Verksamhetsutövaren ska vidare i samråd med tillsynsmyndigheten utreda om verksamheten har givit upphov till föroreningar och i sådant fall också ansvara för att efterbehandling sker.

Sökanden har särskilt åtagit sig att:

- Optimera foderstaten till djuren så att proteinhalten optimeras i förhållande till djurens produktionscykel. Verksamheten kommer att drivas med fasutfodring som innebär en hög kväveeffektivitet så att driften optimeras och att utsläpp av ammoniak och användning av resurser begränsas.
- Använda teknik för att erbjuda vatten till djuren som inte orsakar läckage till ströbädden.

- Samråda med vägföreningen och besiktiga den samfällda vägen före och efter bygnadsarbeten vidtas för det nya stallet och åtgärda eventuella skador som har uppstått på grund av transporterna.
- Vidta hastighetsreglerande åtgärder vid närmaste bostad på tillfartsvägen under tiden för bygnadsarbeten för det nya stallet.

Beskrivning av verksamheten

Nuvarande verksamhet

Sökanden har bedrivit fjäderfäproduktion på Bökestorp under lång tid. Dagens drift sker i tre stallbyggnader med kapacitet för maximalt ca 47 000 unghöns, inklusive tuppar. Vid 19 veckors ålder, då djuren kräver mer utrymme, är kapaciteten ca 42 000 unghöns, inklusive tuppar. Sökanden bedriver ingen växtodling och lagrar inte gödsel på anläggningen.

Produktionen består av uppfödning av unghöns. Unghönsen levereras till anläggningen när de är dygnsgamla och flyttas när de blir köns mogna, vid en ålder om ca 19 veckor, till stall på annan anläggning där de producerar ägg som ska kläckas. Unghöns föds upp i stallsystem där fåglarna går fritt på golv. Normalt hinner sökanden med två omgångar per år, inklusive tvätt av stallarna mellan omgångarna. Det är dock möjligt att producera ca 2,2 omgångar per år.

De befintliga stallarna är isolerade och värms upp med en flispanna. Värmen distribueras via vattenburna system med aerotemperar. Stallarna har ströbädd på golvet och vatten tillhandahålls genom nipplar. Foderhanteringen sker i helt slutna system och pelleterat foder distribueras till djuren via spinnare.

Planerad verksamhet

Den planerade verksamheten kommer att bestå av djurhållning i befintlig anläggning som utökas med ett nytt stall för unghöns. Anläggningen kommer efter den planerade utökningen att ha plats för 65 000 unghöns, inklusive tuppar.

Utökningen är i väsentliga delar att jämföra med den utökning som var föremål för prövning av gällande tillstånd. Skillnaden är att sökanden nu även avser att ta det äldsta stallet, stall 3, ur drift. Detta

för med sig att den tillkommande stallbyggnaden kommer att bli längre än vad som tidigare planerades, varför den befintliga tvättvattenbrunnen behöver tas bort och ersättas med en ny. Även placeringen av flispannan kommer att ändras. Förändringen innebär vidare att all produktion kommer att ske i moderna stallbyggnader och att avstånd mellan anläggningsområdet och närmaste granne blir längre.

Det nya stallet kommer preliminärt att ha en produktionsyta om ca 3 700 m² och kommer att delas in i två avdelningar. Stallbyggnaden kommer att vara isolerad, ha mekanisk ventilation och värmas upp med vattenburen värme, preliminärt med kamflänsrör längs långsidorna. Stallet kommer även att sammankopplas med befintliga stallbyggnader med en förbindelsegång.

Alla stallar kommer att drivas parallellt, dvs. insättning och utlastning kommer att ske samtidigt. Foderförsörjningen kommer att gå till på samma sätt som idag. All gödsel kommer att lagras i stallbyggnaderna fram till att omgången är avslutad och stallarna töms. Gödseln kommer även fortsättningsvis att levereras till mottagare direkt vid utgödsling av stallarna och tvättvattnet kommer att ledas till en ny tvättvattenbrun.

Nollalternativet innebär att verksamheten fortsatt bedrivs i enlighet med gällande tillstånd. Nollalternativet innebär att ingen utökning av djurhållningen sker och att inga nya anläggningsdelar uppförs.

Beskrivning av miljökonsekvenser

Lokalisering och omgivningsförhållanden

Verksamheten är belägen på landsbygden i Kristianstads kommun, ca 3 km sydväst om Degeberga. Lokaliseringen är typisk för jordbruksbygd, med omgivande markanvändning bestående av betesmark, skogsmark, åkermark samt andra djurhållande verksamheter. I närområdet förekommer även spridd bostadsbebyggelse. I och med att det befintliga stallet som ligger närmast vissa bostäder tas ur drift, samtidigt som den nya byggnaden placeras mer centralt inom anläggningen, medför förändringen att avståndet till vissa bostäder ökar. Avståndet till närmaste bostad kommer efter den planerade utökning att vara ca 275 m.

Det planerade stallet avses att uppföras på en gräsbevuxen yta mellan två befintliga byggnader. Lokaliseringen möjliggör ett effektivt nyttjande av befintlig infrastruktur och ger goda förutsättningar för rationell djurhållning utan att medföra omfattande ingrepp i omgivande markmiljö. Den ansökta anläggningens yta beräknas uppgå till ca 1,6 ha med en byggnadsyta om ca 0,9 ha. Övriga ytor är utformade av grus, väg av asfalt, gjutna plattor och gräsmark.

Platsen omfattas inte av detaljplan. Närmaste detaljplanelagda område är Degeberga, beläget ca 3 km öster om den planerade anläggningen. Gällande översiktsplan för Kristianstads kommun antogs av kommunfullmäktige den 12 mars 2013. Kommunen betonar vikten av att utvecklingen ska främja en balans mellan stad och landsbygd. Jordbruket lyfts fram som en viktig näring med goda förutsättningar för både odling och djurhållning, särskilt på slätten där markens bördighet är hög.

Den ansökta verksamheten utgör en naturlig utveckling av den areella näringens utveckling på platsen. Byggnationen av det nya stallet sker på redan ianspråktagen yta inom befintligt verksamhetsområde. Sökanden bedömer att den planerade utökningen av anläggningen är förenlig med intentionerna i kommunens översiktsplan och att lokaliseringen är lämplig för djurhållning. Anläggningen har betryggande avstånd till omgivande bostäder och det har inte inkommit några klagomål på vare sig lukt eller buller till tillsynsmyndigheten.

Sökandens anläggning är belägen inom ett område som omfattas av riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken, Kuststräckan Åhus-Simrishamn-Vik med Stenshuvud-Verkeån, samt riksintresse för det rörliga friluftslivet enligt 4 kap. 2 § miljöbalken, Kustområdet i Skåne från Örnahusen söder om Skillinge till Åhus. Ett område av riksintresse för naturvård, benämnt Linderödsåsens nordsluttning, är beläget ca 900 m öster om den planerade verksamheten. Det finns inga naturreservat eller Natura 2000-områden i direkt anslutning till den planerade anläggningen. Närmaste skyddade område är naturreservatet Forsakar med Lillaforsskogen, som även ingår i Natura 2000-området Forsakar-Borråkra. Detta område är beläget ca 1,9 km nordost om verksamhetsområdet. Sökanden bedömer att den planerade verksamheten inte riskerar att påtagligt skada något område av riksintresse eller att ge upphov till negativ

påverkan av betydelse på något Natura 2000-område eller naturreservat.

Det finns inga fornyfynd registrerade i Riksantikvarieämbetets fornminnesregister i anläggningens direkta närhet. På längre avstånd från anläggningen finns däremot fornyfynd och områden med möjliga fornyfynd registrerade. Området nordöst om anläggningen är en övrig kulturhistorisk lämning av fossil åkermark bestående av röjda ytor och ett 30-tal odlingsrösen. Sökanden bedömer utifrån de kända fynd som har påträffats i omgivningen att det inte föreligger några hinder mot att utveckla verksamheten på platsen.

Av naturliga skäl finns det många platser på landsbygden som lämpar sig för att driva verksamheter med djurhållning. En lokalisering av sökandens verksamhet till annan plats innebär investering i bland annat vattentäkt, elanslutning och tillfartsväg. En lokalisering på två platser innebär även att personal behöver transporteras mellan platserna och att personalstyrkan behöver utökas. Den nu aktuella ändringen utgör en naturlig samordning mellan befintlig anläggning och en utveckling som är väl integrerad med pågående verksamhet. Verksamheten har även korta avstånd till spridningsareal för gödsel.

Hantering och lagring av gödsel

Utgödsling sker ca två gånger per år, då ströbädden lastas ut med lastmaskin till container som täcks för att sedan transporteras bort med lastbil. Stallarna är försedda med gjutna betongplattor framför byggnaderna, vilket möjliggör att eventuellt gödselspill i samband med utgödslingen kan sopas upp. Gödseln är torr och lätt att hantera. När gödseln är lastad sopas, skrapas och tvättas plattan och resterna transporteras bort på samma sätt som ströbädden och resterna från torrsopningen.

All gödsel säljs direkt efter avslutad produktionsomgång till växtodlingsföretag för att användas som växtnäring på åkermark i anläggningens närområde. Rådigheten över gödseln som säljs till växtodlingsföretag övergår till mottagaren när gödseln har lastats på de fordon som används i mottagarens regi. Om gödsel inte kan transporteras bort vid planerat utgödslingstillfälle, exempelvis på grund av ogynnsamma väderförhållanden, kommer gödseln att lagras tillfälligt i stallet tills utgödsling kan genomföras, alternativt i transportcontainer.

Värdena för gödselproduktion och spridningsareal baseras på schablonvärden i Jordbruksverkets beräkningsprogram VERA. Gödselproduktionen förväntas öka från 349 m³ till 570 m³ djupströgödsel per år i och med utökningen till 65 000 platser för unghöns. Spridningsarealbehovet beräknas öka från 103 ha till 177 ha, baserat på en maximal tillförsel av 22 kg fosfor per ha och år.

För nuvarande verksamhet finns en gödselmottagare i Tomelilla kommun med ca 430 ha spridningsareal samt en lagringskapacitet om ca 1 300 m³. Sökanden har även träffat en överenskommelse om att i framtiden överlåta gödsel till ytterligare en mottagare i Höörs kommun. Mottagaren har tillgång till ca 60 ha spridningsareal och en lagringskapacitet om upp till 450 m³. Tillsammans uppfyller mottagarna verksamhetens behov av spridningsareal och lagringsvolym med god marginal. Dispens från kravet på egen lagringskapacitet av gödsel kommer att inhämtas vid ett senare tillfälle.

Tvätt- och spolvatten

Efter avslutad omgång tvättas och desinficeras stallarna, vilket brukar ta ca 3-4 veckor att genomföra. Tvättvatten leds till en tät tvättvattenbrunn för att senare användas för bevattning i växtodling. Efter utökningen förväntas den årliga tvättvattenproduktionen uppgå till ca 382 m³. Efter den inledande tvätten sker desinficering av stallet, där alla ytor beläggs med vattenblandat desinficeringsmedel som appliceras genom dimning med högtryckstvätt. Detta vatten samlas inte upp och ingår således inte i det uppsamlade tvättvattnet.

Den befintliga tvättvattenbehållaren kommer att behöva tas bort för att ge plats åt det planerade stallet. I samband med detta kommer en ny tvättvattenbrunn att anläggas. För att även kunna omhänderta släckvatten bedömer sökanden att en rimlig volym på den kommande tvättvattenbrunnen blir ca 300 m³.

Verksamhetens utsläpp till luft

Den påverkan som verksamheten kan ha på omgivningen är framför allt utsläpp till luft i form av ammoniak och lukt i närområdet. Ammoniakförlusten beräknas öka från 1 049 kg till 1 786 kg per år.

Ca hälften av utsläppt ammoniak deponeras inom 50 km från utsläppskällan, vilket innebär att påverkan främst är lokal. För den

ansökta verksamheten motsvarar detta ca 893 kg ammoniak per år. Depositionen sker dock inte jämnt över hela ytan, utan koncentreras främst i den förhärskande vindriktningen. Den genomsnittliga depositionen inom 50 km radie uppgår till ca 5 gram ammoniak per ha och år.

Bakgrundshalten uppgick under 2022/2023 till 8,8 kg N/ha och år för öppet fält samt 15,4 kg N/ha och år för skogsmark. Mot bakgrund av att den förmodade ökningen utgör en liten del av bakgrundsbelastningen på öppet fält och att jordbruksmarken i området gödslas med upp till 170 kg N/ha och år bör tillskottet i form av kväve från anläggningens ammoniakutsläpp betraktas som försumbart. Mot bakgrund av att kvävedepositionen från anläggningen till omgivningen är låg finner sökanden att verksamheten kan bedrivas utan att det uppkommer olägenhet av betydelse på grund av ammoniakutsläppet.

Den viktigaste åtgärden för att minska ammoniakavgången är att minska den totala mängden kväve som utsöndras av djuret. Detta är i sin tur beroende av hur väl foderstaten är balanserad i förhållande till djurets behov. Verksamheten kommer att drivas aktivt för att optimera foderstatens råproteinhalt och proteinets nedbrytbarhet. Sökanden kommer att ta hjälp av foderrådgivare för att bestämma foderstat till djuren utifrån vilken fas i tillväxten de befinner sig. Fodereffektiviteten kommer att följas upp i enlighet med BAT-slutsatser över foderstyrning avseende utsöndrad mängd fosfor och kväve.

Även stallbyggnadens inhysningssystem och tekniska lösningar har stor betydelse för mängden ammoniak som avgår från stallet. Mängden ammoniak som släpps ut kommer att begränsas genom att sökanden väljer ett stallsystem för både optimerad djurhälsa och som ger en torr ströbädd som avger mindre ammoniak till luft. På sökandens anläggning hålls ströbädden torr med hjälp av en avvägd ventilation som fördelar den varma luften i stallet. Ventilationen är väl dimensionerad och kompletteras med cirkulationsfläktar, vilket bidrar till att hålla ströbädden torr och temperaturen jämn. Golvet i stallbyggnaden är isolerat, och tillskottsvärme används vid behov för att säkerställa djurens komfort och låg fuktighet. Dricksvattensystemet är utformat för att undvika spill och blöta ytor. Ett bra inomhusklimat främjar även djurens hälsa, vilket minskar risken för diarréer och därmed ytterligare fukt i ströbädden.

Utformningen av det planerade stallet är i linje med BAT-slutsatserna och bedöms bidra till väsentligt minskade ammoniakemissioner i förhållande till traditionella lösningar. Resultat från gödselanalys i den befintliga verksamheten visar dessutom på en hög torrsubstanshalt i gödseln, ca 70 %, vilket är väsentligt högre än de schablonvärden på 50 % som används i beräkningsverktyget VERA. Detta styrker att anläggningen redan i dagsläget uppnår god kontroll över ströbäddens fuktighet, och att förutsättningarna för att upprätthålla detta även i det nya stallet är mycket goda.

Djurhållning och hantering av gödsel kan ge upphov till lukt som potentiellt påverkar omgivningen. Den lukt som verksamheten bidrar till kommer dock inte att avvika från vad som anses vara normalt förekommande i en lantlig omgivning. De åtgärder som vidtas för att minimera utsläpp av ammoniak till luft leder även till att lukt från anläggningen reduceras. Anläggningen är lokaliserad med goda avstånd till närliggande bostäder. Det har inte inkommit några klagomål gällande lukt från den befintliga verksamheten. Sökanden bedömer att anläggningen med den redovisade utformningen inte kommer att leda till olägenhet av betydelse för omgivningen i form av lukt.

Verksamhetens utsläpp av vatten

Dagvattnet utgörs främst av avrinning från stallbyggnadens tak, dräneringsledningar kring byggnader samt från hårdgjorda ytor, vilka utgörs av både gjutna och grusade ytor. Dagvatten från grusade ytor infiltreras huvudsakligen i marken, medan dagvatten från takytor och gjutna ytor leds till dikningsföretaget. Allt dagvatten bedöms vara rent regnvatten utan föroreningspåverkan. Volymen vatten som kommer att avledas från anläggningen kommer att vara snarlik i jämförelse med dagens situation. Även om volymen blir oförändrad kommer vatten från anläggningens ökade takyta leda till att volymen vatten rinner av under kortare tid jämfört med dagens förhållanden. Med hänsyn till avrinningskoefficient och reducerad area samt klimatfaktor om 1,25 beräknas 393 m³ vatten avrinna från området under en tid om 120 minuter.

Dagvattnet leds via dagvattenledningar som ingår i ett dikningsföretag på sökandens egen fastighet och vidare till Vittskövleån, som omfattas av ett separat dikningsföretag. Sökanden bedömer att dagvattenledningarna har kapacitet att hantera den

utökade mängden dagvatten som tillkommer genom ytterligare takyta från det planerade stallet.

Vittskövleån (Igelgrop) (SE619112-139242) är belägen inom Helge ås huvudavrinningsområde. Vattenförekomsten har fortsatt klassificerats som måttlig ekologisk status, medan den kemiska statusen inte uppnår god. Fastställda miljö kvalitetsnormer för vattenförekomsten innebär att god ekologisk status och god kemisk ytvattenstatus ska uppnås senast år 2033, med undantag för bromerade difenyletrar samt kvicksilver och dess föreningar.

Driften av anläggningen kommer inte att ge upphov till utsläpp av förorenat vatten som leds till recipient. Sökanden bedömer att den planerade anläggningen inte kommer att äventyra möjligheten att uppnå god ekologisk eller god kemisk status för ytvattenförekomsten Vittskövleån. Den ansökta verksamheten bidrar inte till att någon miljö kvalitetsnorm överskrids. Det ökade vattenflödet bedöms inte heller medföra någon negativ påverkan på Vittskövleån.

I det fall en brand utbryter i stall kan branden bekämpas med vatten. Bekämpning av brand i den största stallbyggnaden beräknas kräva 370 m³ vatten. Sökanden bedömer att vattentäkten på anläggningen har tillräcklig kapacitet att tillhandahålla brandvatten. Stallbyggnaderna är försedda med golvbrunnar som är anslutna till anläggningens tvättvattenbrunn. Detta möjliggör uppsamling av släckvatten vid en eventuell brand, vilket minskar risken för att nedsmutsat vatten sprids till omgivande miljö. Vid behov finns även möjlighet att temporärt blockera dagvattenledningar för att förhindra att släckvatten leds vidare till närliggande recipient eller vattenförekomster. Denna åtgärd kan vidtas i samråd med räddningstjänsten som en del av den akuta insatsen. Om släckvatten trots detta skulle nå omkringliggande mark, kommer saneringsåtgärder att vidtas efter att branden har släckts, i dialog med räddningstjänst och berörd tillsynsmyndighet.

Energianvändning

Verksamheten kommer att förbruka energi i form av el och fastbränsle. El förbrukas främst för belysning, ventilation och drift av teknisk utrustning. Elanvändningen förväntas öka från ca 190 000 kWh/år till ca 325 000 kWh/år i den utökade verksamheten.

Anläggningen kommer att värmas upp med vattenburen värme från en ny fastbränslepanna som kommer att förses med multicyklon. Den nya fastbränslepannan planeras preliminärt ha en effekt på ca 800 kW. Pannan kommer att eldas med träflis, och den årliga flisförbrukningen beräknas uppgå till ca 2 600 m³. Skorstenen som hör till pannan uppskattas få en höjd på ca 10 m. Pannan kommer att ha styrning av primär- och sekundärluft med fläktar och spjäll, vilket är standard för pannor i denna storleksklass och möjliggör hög verkningsgrad även vid varierande värmebehov. Valet av uppvärmningssystem syftar bland annat till att säkerställa en jämn temperaturfördelning och ett gott djurvälståndsklimat. Framför allt finns värmebehov när stallet ska torkas ut efter tvätt och under årets kalla månader i form av komfortvärme för djuren. Vid driftstopp i fastbränslepannan, exempelvis på grund av bränslebrist eller tekniskt fel, finns beredskap i form av alternativ uppvärmning för att upprätthålla nödvändig temperatur i stallarna. Verksamheten har dessutom rutiner för att säkerställa att tillgången till bränsle upprätthålls.

Anläggningen kommer att utformas och drivas så att förbrukning av energi optimeras. Sökanden arbetar kontinuerligt med att minska verksamhetens energianvändning. En energikartläggning har genomförts i egen regi och har resulterat i flera energieffektiviserande åtgärder. Ventilationen har optimerats, oljedrivna motorer har bytts mot elmotorer, fodergivor har anpassats och belysning har ersatts med lågenergilampor.

Vattenanvändning

Vatten används i verksamheten främst som dricksvatten till djuren samt vid tvätt av stallarna mellan produktionsomgångarna. Den årliga dricksvattenförbrukningen förväntas öka från ca 950 m³ till ca 1 540 m³, och den årliga tvättvattenförbrukningen förväntas öka från ca 250 m³ till ca 382 m³. Tvättning sker med högtryckstvätt.

Vattenförsörjningen kommer även fortsättningsvis att ske via två befintliga djupborrade brunnar på fastigheten, med totaldjup om ca 82 m respektive 61 m. Brunnarna är borrade i urberg och har enligt propumpning en kapacitet på 11,7 m³/h respektive 6 m³/h. Enligt SGU:s kartläggning av grundvattentillgång i små magasin sker vattenuttaget inom ett område med en uppskattad grundvattentillgång om 1 439 liter per dygn och ha. Kapaciteten för uttaget är med god marginal tillräcklig på platsen.

Det saknas externa brunnar i anläggningens omedelbara närhet. I det omkringliggande området finns dock flera brunnar med kapacitet som varierar mellan 480 liter och 11 700 liter per timme.

Vattenuttaget utgör uttag för jordbrukets husbehov och omfattas inte av tillståndsplikt enligt undantaget i 11 kap. 11 § miljöbalken. Med hänsyn till den befintliga kapaciteten i de borrade brunnarna på fastigheten, tillgången till grundvatten i området och det väl tilltagna avståndet till andra vattentäkter i omgivningen, bedöms det som sannolikt att anläggningens planerade vattenförbrukning kan tillgodoses utan att påverka allmänna eller enskilda intressen på ett betydande sätt. Vattenuttaget påverkar inte heller någon grundvattenförekomst som är utpekad inom vattenförvaltningen.

Kemikalier och avfall

Djurhållningen använder få kemiska produkter. Desinfektionsmedel, råttgift och diesel kommer att användas i den utökade verksamheten. Desinfektionsmedel förvaras inte på anläggningen, utan transporteras dit vid behov i samband med tvättning av stallarna. Råttgift förekommer endast i betesstationer och hanteras endast av extern entreprenör.

Diesel används för inomgårdstransporter samt till anläggningens reservkraftverk. Diesel förvaras i en cistern om 1,8 m³, samt i en tank om 200 liter för reservkraftverket. Cisternen är placerad under tak i ett uppsamlingskärl som förhindrar att eventuellt spill eller läckage sprids till omgivningen. Tankning sker på en gjuten platta direkt intill cisternen, och absorptionsmedel finns tillgängligt på platsen för att omedelbart kunna hantera eventuellt spill. Slang och tankmunstycke förvaras inom uppsamlingskärllet när de inte används, vilket minimerar risken för oavsiktligt spill. Den utökade produktionen bedöms medföra en marginell ökning av dieselförbrukningen, från ca 1,5 m³ till 1,7 m³ per år.

Ett av stallen, stall 3, värms idag upp med eldningsolja. Detta stall kommer att tas ur drift i samband med den planerade utökningen, varför användningen av eldningsolja kommer att upphöra.

Sökanden kommer att välja kemiska produkter i samråd med rådgivare och leverantörer. Produkter väljs och alternativa metoder undersöks så att nödvändiga egenskaper erhålls och så att påverkan på människors hälsa och miljön blir så liten som möjligt.

Verksamheten genererar inga större mängder avfall eller avfallslag. I verksamheten uppkommer avfall i form av förpackningar av plast och papper, batterier, lysrör, elskrot, spillolja, aska och kadaver. Den utökade driften kommer inte att förändra typen av avfall som uppstår, men mängderna för vissa avfallstyper kommer att öka något. Avfallet hämtas av godkänd transportör för leverans till godkänd mottagare. Askor från fastbränslepannan samlas upp i en täckt container och transporteras bort av SYSAV eller annan transportör med erforderliga tillstånd. Kadaver läggs i en pappåse och därefter i en frys på anläggningen. När det har uppkommit tillräckligt med kadaver för upphämtning anmäls detta till Svensk Lantbrukstjänst som sedan hämtar kadavren för destruktion.

Buller och transporter

I verksamheten alstras buller främst från ventilationsanläggningar och transporter till och från anläggningen.

Transporter sker med lastbilar som transporterar djur, foder, strömmaterial, gödsel, kadaver, flis och andra råvaror. Den ökning av transporter som följer av den planerade utökningen utgörs främst av borttransport av gödsel efter avslutad produktionsomgång. Sammanlagt uppskattas antalet transporter öka från ca 97 till 127 per år, där 127 transporter innebär 254 fordonsrörelser per år efter utökning av verksamheten. Transporterna sker huvudsakligen på vardagar och under normal arbetstid. Djurtransporter sker däremot normalt nattetid för att säkerställa lugn lastning och för att djuren ska anlända till kläckäggstall tidigt på morgonen. Transporterna till och från anläggningen kommer huvudsakligen att gå via Bökestorpsvägen, väg 1616 och väg 19. Årsmedeldygnstrafiken för väg 1616 är 1 410 fordon, varav 134 fordon är lastbilar.

Med hänsyn till de betryggande avstånden till närliggande bostäder, samt det faktum att transporter huvudsakligen sker under dagtid på vardagar, bedömer sökanden att den utökade driften inte kommer att ge upphov till buller i sådan omfattning att det orsakar olägenhet av betydelse för omgivningen. Det kan även noteras att verksamheten inte har mottagit några klagomål gällande buller från omgivningen under nuvarande driftförhållanden.

Industriutsläppsverksamhet

Verksamheten omfattas av industriutsläppsförordningen och BAT-slutsatser om bästa tillgängliga teknik för intensiv uppfödning av

fjäderfä eller gris. Den nu planerade verksamheten är utformad i enlighet med publicerade BAT-slutsatser.

Verksamheter som omfattas av industriutsläppsförordningen ska lämna en statusrapport tillsammans med tillståndsansökan. Sökanden har genomfört steg 1-3 enligt Naturvårdsverkets vägledning om statusrapporter, rapport 6688 juli 2015, och yrkar på undantag från att genomföra statusrapport.

Yttranden

Länsstyrelsen Skåne

Länsstyrelsen har tillstyrkt ansökan och anført i huvudsak följande.

Verksamhetens uttag av grundvatten innebär vattenverksamhet enligt 11 kap. 3 § miljöbalken. Enligt nuvarande praxis klassas vattenuttag för djurhållning som husbehovsförbrukning, oavsett omfattningen av uttaget, och är därmed undantaget från tillståndsplikt enligt 11 kap. 11 § miljöbalken. Däremot omfattas uttaget alltid av de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken med avseende på bland annat kunskapskravet, försiktighetsprincipen och hushållningsprincipen samt kraven på kontroll av omgivningspåverkan i 26 kap. 19 § miljöbalken.

Det innebär att den som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet ska ha tillräcklig kunskap om verksamhetens påverkan på omgivningen samt en skyldighet att utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått som behövs för att förebygga eller motverka skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön, samt hushålla med råvaror, såsom grundvatten.

Länsstyrelsens bedömning är att vattentillgången är en grundläggande förutsättning för att kunna bedriva den nu sökta djurhållande verksamheten. Sökanden behöver därför säkerställas att det finns faktiska och långsiktigt hållbara möjligheter att ta ut det vatten som verksamheten behöver och att det sker utan att skada uppstår på andras vattentillgång i området, miljön eller människors hälsa.

Länsstyrelsen anser att aktuell verksamhet behöver övervaka grundvattenuttagets påverkan på grundvattenförhållandena i området för att verifiera bedömd omgivningspåverkan och

säkerställa att uttaget inte skadar allmänna eller enskilda intressen. Länsstyrelsen föreslår därför att villkor 13, kontrollvillkoret, ska preciseras så att det framgår att verksamheten ska kontrollera sin påverkan på grundvattenförhållandena till följd av grundvattenuttaget. Kontroll av påverkan på grundvattnet bör minst omfatta uttagsmängder och grundvattennivåer i de egna uttagsbrunnarna. Kontroll ska ske så länge grundvattenuttag görs inom ramen för den sökta verksamheten, så länge uttaget inte varaktigt upphört.

Länsstyrelsen har föreslagit vissa ändringar av sökandens föreslagna villkor samt ytterligare villkor om avskiljning av stoft från fastbränslepannan, lagring av gödsel samt avtal för avyttring av gödsel. Länsstyrelsen har även föreslagit delegation till tillsynsmyndigheten i vissa frågor.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Nämnden har tillstyrkt ansökan och anfört i huvudsak följande.

Nämnden instämmer i sökandens bedömning att lokaliseringen är lämplig för verksamhet enligt ansökan.

Trafikverket

Trafikverket har anfört i huvudsak följande.

Trafikverket har inget att invända mot att tillstånd för djurhållning beviljas på den föreslagna platsen.

Observera att väg 19 utgör riksintresse och ingår i funktionellt prioriterat vägnät för regionalt viktiga vägar. Trafikverket utläser i handlingarna att anslutning sker mot enskild väg och förutsätter att kontakt tas med berörd väghållare.

Räddningstjänsten Kristianstad

Räddningstjänsten har anfört i huvudsak följande.

Räddningstjänsten har granskat ärendet och har inga anmärkningar.

Enskilda

Mandy Bengts har så som yttrandet får förstås motsatt sig ansökan och anfört i huvudsak följande.

Verksamheten innebär stora etiska problem, risker för djurens välfärd, ökad antibiotikaanvändning, allvarlig miljöpåverkan samt negativa effekter på klimat och natur. Vidare måste mänsklig hälsa ges högsta prioritet. Skåne har redan upplevt stora problem med fågelinfluensa.

Klas Wikström af Edholm har så som yttrandet får förstås motsatt sig ansökan och anfört i huvudsak följande.

Konsekvenserna och riskerna för framtida pandemier bör noga övervägas vid behandling av ärendet. 2025 har varit ett rekordår för fågelinfluensa och denna typ av kycklingproduktion är en perfekt grogrund för virala mutationer. Det sista Sverige behöver just nu är ytterligare utbrott av fågelinfluensa eller en ny pandemi. Det verkar även oklart om Länsstyrelsen har kapacitet att genomföra de återkommande kontroller av anläggningen som skulle krävas för att säkerställa god djurvälfärd och hygienisk standard.

Gunilla Löfström och Kent Sunerius har motsatt sig ansökan och anfört i huvudsak följande.

En stor anläggning för uppfödning av fåglar innebär ett stort lidande för fåglarna samt miljöförstörande utsläpp. Kommunen bör istället satsa resurser på att ställa om från djurproduktion till vegetabilisk konsumtion. Forskning visar på att en sådan omställning skulle bidra till god hälsa för människor och djur samt vara gynnsamt för klimatet.

Gabriel Glos har så som yttrandet får förstås motsatt sig ansökan och anfört i huvudsak följande.

Den planerade etableringen riskerar att få mycket påtagliga och långvariga konsekvenser för den omgivande bebyggelsen och de människor som lever och vistas i området. Den aktuella platsen är i dag präglad av landsbygdens lugn och används för boende, rekreation och vardagsliv. Ökad lukt, buller från fläktar och transporter samt ett kontinuerligt flöde av tung trafik på mindre vägar försämrar boendemiljön avsevärt. Detta påverkar inte bara trivsel utan även möjligheten till återhämtning, utevistelse och ett normalt vardagsliv. Erfarenheter från liknande etableringar visar att dessa störningar ofta blir mer omfattande än vad som initialt förutsetts i planeringsskedet.

Det finns även betydande risker kopplade till hälsa och säkerhet. Stora anläggningar med hög koncentration av djur och personal är sårbara för driftstörningar, bristande rutiner och smittspridning. När sådana problem uppstår drabbar konsekvenserna inte enbart verksamheten utan även omgivningen, exempelvis genom luktutsläpp, saneringsåtgärder eller restriktioner i närområdet. En etablering av detta slag riskerar dessutom att påverka fastighetsvärden och människors vilja och möjlighet att bo kvar i området. Detta är en reell och allvarlig konsekvens för vanliga människor som investerat tid, ekonomi och trygghet i sin närmiljö.

Jens Berling har så som yttrandet får förstås motsatt sig ansökan och anfört i huvudsak följande.

Den planerade verksamheten är ett steg i fel riktning mot mer industrialiserad djurhållning, vilket väcker allvarliga frågor kring djurvälstånd, smittskydd och långsiktig resiliens. Stora koncentrerade djurbestånd leder oundvikligen till försämrade djurhållning. Vid liknande stora djurbestånd finns en ökad risk för smittspridning och fågelinfluensa. När smittor uppstår i denna typ av verksamhet får konsekvenserna ofta stor räckvidd, med påverkan på både omgivningen och samhällets resurser för smittbekämpning. Mindre och mer diversifierade system är generellt mer robusta och lättare att hantera vid avvikelser.

Tora Lundin har så som yttrandet får förstås motsatt sig ansökan, i huvudsak anfört detsamma som Jens Berling och dessutom anfört i huvudsak följande.

Sverige har ett högt ställt djurskydd som bygger på god djurmiljö och möjlighet till naturliga beteenden. En anläggning med mycket hög djurtäthet gör det svårare att upprätthålla de principer och värden som svenskt djurskydd vilar på. Jag är mycket oroad av det nuvarande smittskyddsläget i Skåne när det kommer till fågelinfluensa, som har förvärrats drastiskt på senaste tiden. Slutligen riskerar etableringen att missgynna mindre, lokalt förankrade svenska bönder genom ökad konkurrens och resurskoncentration.

David Bäckemo har så som yttrandet får förstås motsatt sig ansökan, i huvudsak anfört detsamma som Jens Berling samt Tora Lundin och dessutom anfört bland annat följande.

En hög djurtäthet riskerar i förlängningen att sänka den standard som svensk livsmedelsproduktion annars är känd för. Stora och täta djurbestånd skapar en sårbar miljö där sjukdomar sprids snabbt och effektivt. Erfarenheten visar att utbrott i stora anläggningar får omfattande konsekvenser för både närmiljön och samhällets beredskapsresurser. Det rådande läget i Skåne vad gäller den kraftiga spridningen av fågelinfluensa är mycket allvarligt och utgör en direkt riskfaktor som inte bör ignoreras.

Valter Olsson har så som yttrandet får förstås motsatt sig ansökan och anfört i huvudsak följande.

Den planerade byggnationen innebär en genomgripande förändring av området och riskerar att få långtgående konsekvenser för både närmiljö och djurvälstånd. Verksamhetens omfattning innebär ökade störningar i form av buller, lukt, transporter och avfallshantering, vilket sammantaget försämrar boendekvaliteten för människor som bor och vistas i området. Särskilt problematiskt är hanteringen av stora mängder gödsel, avfall och bortforsling av döda djur – moment som enligt erfarenheter från liknande anläggningar ofta ger upphov till luktproblem, skadedjur och lokala miljöstörningar. Även mindre brister i rutiner kan få tydliga och återkommande konsekvenser för omgivningen.

Koncentrationen av ett mycket stort antal djur på en begränsad yta innebär dessutom en förhöjd smittorisk. Storskaliga anläggningar är särskilt sårbara för driftstörningar och sjukdomsutbrott, vilket kan leda till omfattande saneringsåtgärder och restriktioner som påverkar hela närområdet.

Sverige har ett av världens mest långtgående djurskydd, med krav på utevistelse, utrymme och miljöer som ska minska stress och möjliggöra naturliga beteenden. I praktiken innebär dock storskaliga system med mycket hög djurtäthet strukturella utmaningar för att leva upp till dessa principer. När djuren är många blir det svårare att upptäcka och tillgodose individuella behov, samtidigt som risken för stress, skador och sjukdomar ökar. Kontroll och insyn försvåras i omfattande stallmiljöer, vilket ökar risken för att brister upptäcks först när problemen redan är allvarliga. Även om modern teknik och standardiserade rutiner kan mildra vissa aspekter, visar både erfarenheter och internationell forskning att storskalig djurproduktion ofta innebär kompromisser där djurvälståndet får stå tillbaka till förmån för effektivitet och volym.

Lisa Ambjörn yrkar att ansökan ska avslås och i andra hand att ärendet ska kompletteras med ytterligare utredningar och analyser. I yttrandet har anförts i huvudsak följande.

Den planerade verksamhetens omfattning innebär förutsebara och återkommande störningar i form av lukt, partiklar, buller, transporter samt avfallshantering. Sammantaget riskerar detta att utgöra olägenhet för människors hälsa enligt 9 kap. 3 § miljöbalken och påverkar boende, vistelsemiljö och rekreation i närområdet. Mot bakgrund av de samlade störningarna (lukt, buller, transporter, avfall) framstår en lokalisering i ett område där människor bor och vistas som olämplig. Jag anser inte att ansökan visat att lokaliseringen är acceptabel i miljöbalkens mening.

Stora, koncentrerade djurbestånd medför en förhöjd risk för smittspridning och kräver mycket robusta system och rutiner. Detta gäller särskilt i ljuset av det aktuella smittskyddsläget för fågelinfluensa i Skåne län. Etablering av ytterligare ett stort fjäderfäbestånd i regionen innebär att kända risker byggs in i systemet, med potentiellt omfattande följder för djur, omgivning och samhällsresurser (restriktioner, sanering, avlivning med mera).

En storskalig etablering av animalieproduktion innebär typiskt sett ökad klimat- och miljöbelastning genom energiåtgång, ventilation/uppvärmning, transporter samt indirekt påverkan via foderkedjor och avfall. Jag anser inte att ansökan visat att hushållning med energi och råvaror sker på ett sätt som är långsiktigt rimligt i relation till verksamhetens storlek och följd effekter.

Även om djurskyddsfrågor inte ensamma avgör miljötillståndet visar storskalig djurhållning med mycket hög djurtäthet på inneboende sårbarhet: välfärden blir starkt beroende av teknik och standardrutiner och toleransen för avvikelser är låg. Djurskyddslagets syfte är att djur ska skyddas mot onödigt lidande och ges möjlighet till naturliga beteenden. Den planerade skalan förstärker risken för att dessa principer i praktiken blir svåra att upprätthålla vid driftstörningar och smittläge.

Helena Falk har så som yttrandet får förstås motsatt sig ansökan och anförts i huvudsak följande.

Ansökan om att bygga en storskalig hönsfabrik bör avslås då det inte är i linje med mål om hållbar utveckling. Även om kycklingkött ger

relativt liten klimatpåverkan jämfört med till exempel nötkött är det ändå betydligt mer jämfört med vegetarisk matproduktion. Kycklingar ges ofta sojabönor att äta, vilket hotar den biologiska mångfalden globalt. Kycklingproduktion ger inte heller några som helst positiva effekter för den biologiska mångfalden i Sverige. Tvärtom skulle fabriken innebära ökade utsläpp i närmiljön, både från transporter och energianvändning. Därtill tillkommer buller och lukt samt ökad tung trafik i närområdet.

Varje ny etablering borde bidra till den hållbara omställningen, inte försvåra den. Då Kristianstad ingår i samarbetet Klimatkommunerna tycks det inkonsekvent att godkänna en verksamhet som inte gynnar en hållbar framtid.

Verksamheten kommer att medföra en negativ miljö- och klimatpåverkan som inte är i proportion med nyttan av verksamheten.

Johanna Larsson har motsatt sig ansökan och anfört i huvudsak följande.

Den föreslagna verksamhetens omfattning och koncentrationsgrad medför oacceptabla risker för djurhälsa, biosäkerhet och det lokala jordbrukets struktur.

Verksamheten är oförenlighet med djurskyddslagen. Vid en storskalig etablering av detta slag blir den individuella tillsynen lidande till förmån för automatiserade processer. Den extrema djurtätheten skapar en miljö där marginalerna för tekniska fel eller driftstörningar är obefintliga, vilket innebär att kraven i djurskyddslagstiftningen i praktiken inte kan garanteras.

Erfarenheter från veterinärmedicinskt arbete visar tydligt att stora djurpopulationer fungerar som katalysatorer för smittspridning. Ett sjukdomsutbrott i en anläggning av denna storlek får förödande konsekvenser som kräver omfattande samhällsresurser i form av sanering och massavlivningar. Särskilt besvärande är det rådande smittskyddsläget i Skåne med återkommande fall av fågelinfluensa. Att expandera storskalig djurhållning i ett redan utsatt område är att medvetet öka risken för allvarliga smittutbrott.

Etableringen riskerar även att tränga ut mindre, diversifierade jordbruksföretag i närområdet. En ensidig satsning på kapitalintensiv storskalighet minskar den lokala beredskapen och

livsmedelssystemets resiliens. Ett hållbart lantbruk bör istället premiera decentraliserade system som är mindre sårbara för både smitta och marknadssvängningar.

Hanna Svensson har så som yttrandet får förstås motsatt sig ansökan och anfört i huvudsak följande.

Det finns stora hälsorisker, moraliska, och djuretiska invändningar mot att hålla tusentals djur på ett och samma ställe. De senare årens pandemi har bevisat att detta är fallet. Djurens välbefinnande och naturliga beteende kompromissas bort helt. Det är ett orimligt antal djur att sköta och garantera god djurhållning.

Att ha så många djur på begränsad yta medför även hög förorening av luft, jord och vatten i omgivningen. Liknande fall har uppdragats i EU länder där enskilda personer lidit skadliga halter av ammoniak som förekommer i luft inom en stor radie av en djurfabrik.

Sökandens bemötande av yttrandena

Sökanden har anfört i huvudsak följande.

Länsstyrelsen tillstyrker ansökan och föreslår justering av villkorsformuleringar samt nya villkor, sökanden har inte något att erinra mot yttrandet.

Sökanden konstaterar att ett antal personer ur allmänheten ställer sig negativa till ansökan. Sökanden bedömer att de farhågor som lyfts fram i deras yttranden behandlas i ansökningshandlingarna i de avseenden som har beröring med en tillåtlighetsprövning och föreskrivande av relevanta villkor enligt miljölagstiftningen.

Miljöprövningsdelegationens bedömning

Prövningsunderlaget

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljöprövningsdelegationen bedömer att miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken och att den utgör ett tillräckligt underlag för att göra en samlad bedömning av den planerade verksamhetens inverkan på miljön, människors hälsa och hushållningen med naturresurser. Ytterligare utredningar är inte nödvändiga.

Sökanden har inte föreslagit någon alternativ lokalisering av verksamheten. Mot bakgrund av att nya byggnader uppförs till största delen inom redan ianspråktaget gårdscentrum godtar Miljöprövningsdelegationen att sökanden inte redovisat några alternativa lokaliseringar.

Miljöprövningsdelegationen anser att miljökonsekvensbeskrivningen kan godkännas och att miljöbedömningen kan slutföras.

Statusrapport

En statusrapport tas fram i ett stegvis förfarande och sökanden har utrett steg 1 – 3 enligt Naturvårdsverkets vägledning om statusrapporter Rapport 6688 från juli 2015.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att den utredning som gjorts visar att risken är liten för att verksamheten medför föroreningskada inom de områden där den avses att bedrivas och att det därför inte krävs någon statusrapport enligt 1 kap. 23 § andra stycket industriutsläppsförordningen (2013:250).

Prövningens omfattning

Ansökans avgränsning går vid de byggnader och den tekniska utrustning som tillhör fjäderfäproduktionen och ryms inom verksamhetsområdet. Vad som framförts i yttranden från enskilda om djurvälstånd, smittskydd och omställning till vegetabilisk produktion med mera omfattas inte av prövningen.

Tillåtlighet

Lokalisering och planfrågor

Enligt 2 kap. 6 § miljöbalken ska det för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön, i den utsträckning det inte kan anses orimligt enligt 2 kap. 7 § samma balk.

Planfrågor

Den verksamhet som avses i tillståndet ligger inte inom område som omfattas av detaljplan eller områdesbestämmelser och är förenlig med översiktsplanen.

Markanvändning

Av 2 kap. 6 § miljöbalken framgår också att vid tillståndsprövning enligt 9 kap. ska bestämmelserna i 3 och 4 kap. tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden. Verksamheten kommer att ta ny mark i anspråk och innebär således en ändrad markanvändning, varför 3 och 4 kap. miljöbalken ska tillämpas vid denna prövning. Verksamheten innebär inte risk för påtaglig skada på riksintressena för friluftsliv, rörligt friluftsliv och naturvård och avståndet till Natura 2000-områden är långt.

Brukningens jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk (3 kap. 4 § andra stycket miljöbalken). Av förarbetena till bestämmelsen framgår att det anses vara förenligt med bestämmelsen att använda jordbruksmark för komplettering av befintlig bebyggelse med ytterligare någon enstaka byggnad.

Endast ett mycket begränsat område som idag är jordbruksmark kommer att tas i anspråk för en ny stallbyggnad och en ny tvättvattenbehållare. Största delen av utbyggnaden kommer att ske inom mark som redan är ianspråktagna gårdsytor.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att livsmedelsproduktion är ett väsentligt samhällsintresse, att den nya byggnaden behövs för sökandens jordbruksverksamhet och att behovet inte kan tillgodoses på ett tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Lokaliseringen av sökandens verksamhet till denna fastighet strider enligt Miljöprövningsdelegationens uppfattning således inte heller mot bestämmelserna i 3 kap. och 4 kap. miljöbalken om hushållning med mark och vatten.

Olägenhet för närboende

Enligt 9 kap. 3 § miljöbalken definieras olägenhet för människors hälsa som en störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig.

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att det i området finns spridd bebyggelse, varav fyra bostadshus är belägna inom 500 m från den ansökta verksamheten. I och med den planerade utökningen och borttagningen av en av de befintliga

stallbyggnaderna kommer avståndet till närmaste bostadshus att öka från ca 70 m till ca 275 m. Sökanden bedömer att begränsningsvärdena för buller kommer att innehållas och har vidare redogjort för de åtgärder som kommer att vidtas för att minska utsläppen av ammoniak, lukt och stoft från verksamheten.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att verksamheten med de redovisade åtgärderna samt de föreskrivna villkoren inte bör ge upphov till oacceptabla olägenheter för närboende.

Med anledning av det sammantaget anförda anser Miljöprövningsdelegationen att lokaliseringen av verksamheten är godtagbar.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Tillstånd får inte lämnas till en verksamhet som medför att en miljökvalitetsnorm inte följs, att statusen försämras på ett otillåtet sätt eller att uppnåendet av normen äventyras enligt 5 kap. 2 - 4 §§ miljöbalken.

Sökandens dagvatten infiltreras antingen i grusade ytor eller avleds via dikningsföretag till vattenförekomsten Vittskövleån.

Ytvattenförekomsten Vittskövleån, WA74850803, har måttlig ekologisk status framför allt på grund av övergödning, samt uppnår ej god kemisk status på grund av de överallt överskridande ämnena kvicksilver, kvicksilverföreningar och bromerad difenyleter.

Miljökvalitetsnormerna är god ekologisk status 2033 samt god kemisk status med undantag för de nämnda överskridandena.

Påverkan från verksamhetens dagvatten på Vittskövleån är liten eftersom all lagring och hantering av gödsel, kemikalier och farligt avfall sker inomhus, väderskyddat eller vid annan anläggning. Sökanden har även föreslagit ett villkor om att dagvattensystemet ska vara försett med avstängningsmöjlighet, vilket möjliggör uppsamling av släckvatten eller annat förorenat vatten vid olyckshändelse.

Miljöprövningsdelegationen bedömer utifrån det sökanden redovisat att utsläppet till vatten inte leder till någon försämring av vattenförekomstens status och inte heller försämrar möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormerna. Vid en sammantagen bedömning anser Miljöprövningsdelegationen att det i detta avseende inte framkommit något som hindrar att tillstånd meddelas.

Miljö kvalitetsnormer för luft

I fråga om miljö kvalitetsnormer för annat än vatten ska tillståndsmyndigheten tillämpa 5 kap. 5 § miljöbalken vid prövning.

Utsläpp till luft sker främst vid drift av fastbränslepannan och från verksamhetens transporter. Sökandens fastbränslepanna används för uppvärmning och ger utsläpp till luft i form av stoft och kväveoxider. Rökgaserna från pannan renas via multicyklon och Länsstyrelsen har föreslagit ett villkor för stoft i utgående luft, vilket sökanden har godtagit.

Inte heller i detta avseende har det framkommit något som hindrar att tillstånd meddelas.

Bästa tillgängliga teknik

Av 1 kap. 13 § industriutsläppsförordningen följer att slutsatser om bästa tillgänglig teknik (Best Available Technique) ska användas som referens vid tillståndsprövning. Miljöprövningsdelegationen bedömer att verksamheten, om den bedrivs i enlighet med villkoren i detta beslut och om de åtgärder som redovisas i ansökan vidtas, kommer att bedrivs i huvudsak i enlighet med bästa tillgängliga teknik.

Motivering av villkor

Tillämpliga bestämmelser

Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska enligt försiktighetsprincipen i 2 kap. 3 § miljöbalken utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Kravet gäller enligt 2 kap. 7 § första stycket miljöbalken i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla det. Vid denna bedömning ska särskilda hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder. Trots första stycket ska de krav ställas som behövs för att följa 5 kap. 4 och 5 §§.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att följande villkor ska föreskrivas för tillståndet.

Villkor 1 – det allmänna villkoret

Det allmänna villkoret omfattar det som sökanden har beskrivit och åtagit sig i ansökningshandlingarna, inklusive kompletteringar och yttranden, och som inte regleras av andra bestämmelser eller villkor i tillståndet.

Villkor 2 – hantering av gödsel och fodermedel

Spill av gödsel och foder kan medföra olägenheter för miljön eller människors hälsa. Olägenheter för närboende och närliggande verksamheter kan exempelvis vara lukt vid utlastning av gödsel. Det är därför viktigt att läckage och spill till omgivningen förebyggs och begränsas såväl inom anläggningen som vid transporter. Villkoret föreskrivs i huvudsak i enlighet med sökandens förslag.

Villkor 3 – lagring av stallgödsel

För att begränsa avgången av ammoniak från stallgödseln, är det viktigt att lagringsplatsen säkerställer att gödseln hålls torr. Villkoret fastställs i enlighet med Länsstyrelsens förslag, vilket sökanden har godtagit.

Villkor 4 – innehåll av växtnäring i gödseln

För att hushålla med växtnäringsämnen och minska risken för övergödning, anser Miljöprövningsdelegationen att innehållet av växtnäring i stallgödseln ska undersökas av sökanden. Kunskap om näringsinnehåll i gödseln ger förutsättningar för att optimera växtnäringen till grödor i ett senare skede. Eftersom all gödsel som uppkommer i verksamheten kommer att spridas av annan verksamhetsutövare, är det viktigt att resultaten av undersökningarna förmedlas till mottagaren av gödseln. Det ger förutsättningar för att optimera växtnäringen till aktuella grödor och minskar risken för läckage till vattendrag hos den som tar emot gödsel från verksamheten. Att näringsinnehållet regelbundet kontrolleras är därför miljömässigt motiverat och skäligt. Villkoret föreskrivs enligt Länsstyrelsens förslag, vilket sökanden har godtagit.

Villkor 5 – avtal för avyttring av gödsel

Stallgödsel är en värdefull källa till växtnäring i jordbruket. Otillräcklig spridningsareal kan leda till att stallgödseln hanteras felaktigt och inte används på de arealer där den gör nytta. Sökanden har ingen egen spridningsareal, varför all gödsel överlämnas direkt

efter avslutad produktionsomgång till växtodlingsföretag i närområdet.

Miljöprövningsdelegationen bedömer utifrån uppgifterna i ansökan att det finns goda möjligheter att avyttra verksamhetens stallgödsel till växtodlingsföretag i området. För att säkerställa att den uppkomna gödseln kan hanteras på ett sätt som inte innebär olägenhet för miljön, ska sökanden inneha skriftliga avtal för avyttring av stallgödsel. Om sökanden inte har skriftliga avtal som motsvarar den mängd stallgödsel som uppkommer, måste djurhållningen anpassas därefter. Villkoret föreskrivs i denna del i enlighet med Länsstyrelsens förslag, vilket sökanden har godtagit.

Länsstyrelsens har föreslagit ett villkor om skriftliga avtal för avyttring av gödsel som även omfattar skriftliga avtal för tio månaders lagringskapacitet.

Krav på lagringskapacitet för djurhållning av aktuell omfattning regleras av 6 § förordningen om miljöhänsyn i jordbruket och såvitt gäller avsteg från kravet av 7 § samma förordning.

Miljöprövningsdelegationen finner därmed inte skäl att föreskriva villkor om avtal för lagringskapacitet i enlighet med Länsstyrelsens förslag.

Villkor 6 – hantering av tvätt- och spolvatten

Vatten som innehåller näringsämnen eller föroreningar kan ha en påverkan på yt- och grundvatten om det släpps ut i omgivningen. Det är därför nödvändigt att sådant vatten samlas upp och lagras till dess lämpliga spridningsförhållanden råder. Lagringskapaciteten ska anpassas efter de faktiska förutsättningarna som finns för att hantera det förorenade vattnet på ett miljömässigt riktigt sätt. Villkoret föreskrivs i huvudsak i enlighet med sökandens förslag.

Villkor 7 – dagvatten

För att förhindra spridning av föroreningar och skydda recipienten, ska avledningen av dagvatten utföras så att utflödet kan stängas av. Villkoret föreskrivs i enlighet med sökandens förslag.

Villkor 8 – rökgaser från förbränning

Negativa hälsoeffekter kan uppkomma även vid låga nivåer av stoft i omgivningsluften. Miljöprövningsdelegationen anser att avskiljning av stoft från sökandens fastbränslepanna ska ske med en teknik som

motsvarar utsläppen från en väl fungerande multicyklon. Villkoret föreskrivs enligt Länsstyrelsens förslag, vilket sökanden har godtagit.

Villkor 9 – hantering av aska

Askor kan bland annat innehålla tungmetaller, varför det finns skäl att undvika spridning av aska som kan leda till förorening av dagvatten och mark. Aska ska hanteras på så sätt att vindspridning och kontakt med regnvatten undviks.

Sökanden har redovisat att askan som uppkommer i befintlig verksamhet överlämnas till godkänd avfallsmottagare men har även förslagit villkor som möjliggör spridning efter analys av askan och samråd med tillsynsmyndigheten. Länsstyrelsen anser att villkoret ska föreskriva att askan från förbränning av skogsbränslen inte får spridas på åkermark.

Enligt Miljöprövningsdelegationens bedömning ska askan från förbränning antingen innehålla tillräckligt mycket näringsämnen eller medföra andra positiva effekter på marken för att det ska vara motiverat att sprida den på mark. Att sprida askan på mark får alltså inte enbart vara ett sätt att bli av med askan. I jämförelse med aska från exempelvis förbränning av halm innehåller aska från förbränning av skogsbränslen mer tungmetaller, vilket gör den olämplig för spridning på jordbruksmark.

Miljöprövningsdelegationen anser därmed att det inte är lämpligt att blanda aska från skogsbränsle med gödsel för att sedan sprida den på jordbruksmark.

Om askan inte överlämnas till godkänd avfallsmottagare och istället överlämnas för spridning, ska sökanden samråda med tillsynsmyndigheten för att säkerställa att innehållet i askan inte riskerar att utgöra en oacceptabel föroreningsrisk och att näringsinnehållet motiverar spridning på mark. Efter godkänd analys får aska från förbränning av skogsbränslen endast spridas på skogsmark.

Villkoret föreskrivs i huvudsak i enlighet med Länsstyrelsens förslag, vilket sökanden har godtagit.

Villkor 10 – kemikalier och avfall

Utsläpp till mark och vatten av kemiska produkter och avfall kan medföra allvarliga konsekvenser för miljön och för människors hälsa.

Det är enligt Miljöprövningsdelegationen nödvändigt att ha en hög skyddsnivå för att förhindra denna typ av utsläpp. Hantering och lagring ska därför genomföras så att sådana utsläpp inte kan ske och att eventuellt spill och läckage kan samlas upp och omhändertas på ett miljömässigt lämpligt sätt. Villkor fastställs enligt vad som är praxis för den här typen av verksamhet och som kan anses vara skäligt.

Villkoret omfattar även hantering av drivmedel.

Miljöprövningsdelegationen utgår ifrån att den tankplats som föreskrivits i nu aktuellt tillstånd har färdigställts och ytterligare villkor om tankplats är därför inte nödvändigt.

Villkor 11 – buller

Buller kan vara en olägenhet för människors hälsa och miljön. Miljöprövningsdelegationen anser att begränsningsvärdet dagtid ska gälla från klockan 07.00 eftersom det är vad som gäller enligt nuvarande tillstånd. Bullervillkoret fastställs i övrigt i enlighet med Naturvårdsverkets riktvärden för industribuller och med vad som är praxis för liknande verksamheter. Miljöprövningsdelegationen ser inga skäl till att frångå gällande praxis i detta fall.

Villkor 12 – kontrollprogram

Ett kontrollprogram syftar till att säkerställa att det finns tydliga rutiner för hur, när och med vilken frekvens kontroller av sådana faktorer som kan påverka miljön eller människors hälsa ska utföras. Särskilt viktigt är att ha rutiner för kontroll av de villkor som gäller för verksamheten.

Länsstyrelsen har föreslagit ett villkor som även omfattar grundvatten- och recipientkontroll. Miljöprövningsdelegationen anser inte att recipientkontroll behöver regleras i villkor i detta fall eftersom sökanden inte bedriver växtodling eller har direktutsläpp av processavloppsvatten till recipient. Eftersom verksamheten har ett grundvattenuttag och det finns närbelägna brunnar, bör kontrollprogrammet omfatta kontroll av verksamhetens påverkan på grundvattnet.

Val av mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod sker lämpligast inom ramen för tillsynen. Tillsynsmyndigheten ska vid behov ges möjlighet att föreskriva villkor för kontroll, se vidare under Delegationer nedan.

Villkor 13 – avveckling

Det är av vikt att avveckling av hela eller väsentliga delar av verksamheten sker på ett sätt som minimerar risker för människors hälsa och miljön. Av denna anledning ska en plan upprättas så att tillsynsmyndigheten har möjlighet att kontrollera arbetet med att avveckla hela eller delar av verksamheten. Planen bör minst innehålla hantering av de frågor som i störst utsträckning kan ge upphov till skadeverkningar i samband med avveckling, såsom hur kemiska produkter och avfall ska omhändertas. Planen ska även innehålla förslag till undersökningar av eventuella föroreningar som verksamheten har, eller kan ha gett upphov till. Eventuella avhjälpandeåtgärder regleras inte genom detta tillstånd utan blir en fråga för tillsynsmyndigheten vid tillämpning av 10 kap. miljöbalken. Villkoret föreskrivs enligt Länsstyrelsens förslag, vilket sökanden har godtagit.

Övriga villkorsfrågor

Avseende resurshushållning och produktval finner Miljöprövningsdelegationen inte anledning att föreskriva särskilda villkor. Frågorna hanteras lämpligen i den löpande tillsynen.

Sökanden har föreslagit ett villkor om avfall. Detta motsvarar i huvudsak vad som följer av 15 kap. miljöbalken och avfallslagstiftningen. Det saknas därför skäl att reglera detta i villkor.

Sökanden har även föreslagit ett villkor om att transporter ska ske huvudsakligen dagtid. Sökanden har angett i ansökan att transporter huvudsakligen kommer att ske dagtid. Miljöprövningsdelegationen bedömer att det saknas skäl att föreskriva detta i villkor och att detta regleras i tillräcklig grad av det allmänna villkoret.

Delegationer

Av 19 kap. 5 § miljöbalken, jämförd med 22 kap. 25 § miljöbalken, framgår att Miljöprövningsdelegationen får överlåta åt tillsynsmyndigheten att besluta villkor av mindre betydelse.

Den lukt som verksamheten bidrar till bedöms inte avvika från vad som kan anses vara normalt förekommande i en lantlig miljö. Verksamheten är lokaliserad med få boende i det direkta närområdet, vilket minskar risken för luktstörningar. Miljöprövningsdelegationen bedömer att verksamheten med de redovisade åtgärderna samt de föreskrivna villkoren i normalfallet

inte bör ge upphov till olägenhet för närboende. Om luktolägenhet ändå skulle uppkomma, får detta anses vara en fråga av mindre betydelse som tillsynsmyndigheten kan ges möjlighet att föreskriva ytterligare villkor om.

Miljöprövningsdelegationen bedömer även att kontroll av verkningar från verksamheten med angivande av mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod är en fråga av mindre betydelse som lämpligen kan delegeras till tillsynsmyndigheten att besluta om.

Länsstyrelsen har även föreslagit att askhanteringen, luftutsläppen från fastbränslepannans och släckvatten från brandbekämpning ska delegeras till tillsynsmyndigheten. Miljöprövningsdelegationen bedömer att det saknas skäl att delegera dessa frågor eftersom de regleras i tillräcklig grad genom de villkor som föreskrivits i tillståndet.

Igångsättningstid

Sökanden har yrkat sju års igångsättningstid men inte närmare motiverat varför en så lång igångsättningstid är nödvändig.

Sökanden har däremot angivit att det är angeläget att uppförandet av det ansökta stallet kan påbörjas så fort som möjligt.

Miljöprövningsdelegationen anser att fem år är en väl tilltagen tid för igångsättningstid av denna typ av verksamhet.

Miljöprövningsdelegationen vill framhålla att sökanden inte behöver ha uppnått full produktion när dessa fem år har löpt ut.

Verkställighetsförordnande

Sökanden har yrkat att tillståndet ska få tas i anspråk även om tillståndsbeslutet inte har fått laga kraft. Enligt praxis ska man vara restriktiv vid medgivande av verkställighet och endast medge det i sådana fall då det inte finns några motstående intressen och det verkligen är motiverat. Vad sökanden har anfört om behovet av verkställighetsförordnande för att möjliggöra ett iordningsställande av anläggningen är enligt Miljöprövningsdelegationen inte skäl nog för att verkställighet ska medges. Förutsättningar föreligger därför inte för medgivande av verkställighet i förevarande ärende.

Sammanfattning

Vid en slutlig och samlad bedömning anser

Miljöprövningsdelegationen att det inte föreligger hinder mot att

bevilja sökanden sökt tillstånd. Den planerade verksamheten strider inte mot miljöbalkens mål och tillåtlighetsregler, förutsatt att verksamheten bedrivs i enlighet med villkoren i detta beslut och att de åtgärder som redovisas i övrigt i ansökan vidtas. Verksamheten har visserligen påverkan på miljön i olika avseenden, till exempel utsläpp av ammoniak samt lukt. Miljöprövningsdelegationen bedömer dock att rimliga försiktighetsmått och åtgärder kommer att vidtas för att minska miljöpåverkan. Verksamheten motverkar inte möjligheten att uppfylla miljöbalkens mål samt de nationella och regionala miljömålen.

Beslut i ärendet har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen Skåne. I beslutet har deltagit Sara Lundquist, ordförande, och Kajsa Cinthio, miljöszakunnig. Föredragande i ärendet har varit Emelie Fridell, Länsstyrelsens miljöskyddsavdelning.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

För information om hur Länsstyrelsen Skåne behandlar personuppgifter, se www.lansstyrelsen.se/skane/om-oss/om-webbplatsen/sa-hanterar-vi-dina-personuppgifter.html.

Bilagor

1. Situationsplan
2. Beslut om kungörelsedelgivning och hur man överklagar

Exp. till:

Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se

Havs- och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se

Jordbruksverket, jordbruksverket@jordbruksverket.se

Kristianstads kommun, kommun@kristianstad.se

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Kristianstads kommun,
kommun@kristianstad.se

Räddningstjänsten Kristianstad, raddningstjansten@kristianstad.se

Trafikverket, trafikverket@trafikverket.se

Helgeåns vattenråd, ulrika.hedlund@kristianstad.se

Länsstyrelsen Skåne

Mandy Bengts, mandykatebengts@hotmail.com

Klas Wikström af Edholm, klas.af.edholm@gmail.com

Gunilla Löfström, gunilla.lofstrom56@gmail.com

Kent Sunerius, suneriuskent@gmail.com

Gabriel Glos, gabriel@glos.se

Jens Berling, jens.lucas@gmail.com

Tora Lundin, toralundin@hotmail.com

David Bäckemo, Landerivägen 35 C, 462 32 Vänersborg

Valter Olsson, valterolsson95@gmail.com

Lisa Ambjörn, lisa.ambjorn@gmail.com

Helena Falk, helena.falk@hotmail.com

Johanna Larsson, larssonpinedo@gmail.com

Hanna Svensson, hannasvensson767@hotmail.com

Bilaga 1. Situationsplan

Bilaga 1. Situationsplan

1. Stall 1
2. Stall 2
3. Stall 3
4. Planerat stall
- 5a. Befintlig flispanna
- 5b. Ny flispanna
6. Flislager
7. Kontor och verkstad
8. Reservkraft
- 9a. Befintlig tvättvattenbrunn
- 9b. Ny tvättvattenbrunn
10. Pumphus
11. Carport, dieselcistern

Beslut om kungörelsedelgivning

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen Skåne förordnar med stöd av 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932), att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelsen ska inom tio dagar härefter införas i **Post- och Inrikes Tidningar** och i tidningarna **Kristianstadsbladet och Norra Skåne**

Beslutet hålls tillgängligt på Länsstyrelsen Skåne, Södergatan 5, Malmö

Ett exemplar av kungörelsen ska översändas till **Kristianstads kommun**, till Naturvårdsverket och till Havs- och vattenmyndigheten.

Delgivning anses ha skett när två veckor har förflutit från beslutet om kungörelsedelgivning, om kungörande och övriga föreskrivna åtgärder har skett i rätt tid.

Hur man överklagar hos Mark- och miljödomstolen

Om ni vill överklaga beslutet ska ni skriva till Växjö Tingsrätt, Mark- och miljödomstolen. Överklagandet ska dock skickas till skane@lansstyrelsen.se eller till Länsstyrelsen Skåne, 205 15 Malmö.

Av överklagandet ska framgå vilket beslut ni överklagar (ange diarienummer) och hur ni vill att beslutet ska ändras. Ni bör också tala om varför ni anser att beslutet ska ändras. Uppge namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress. Om ni har handlingar eller annat som ni anser stöder er uppfattning bör ni skicka med detta.

Länsstyrelsen måste ha fått ert överklagande senast den 9 juli 2026. Överklagande av part som företräder det allmänna ska ha kommit in senast den 25 juni 2026. Annars kan överklagandet inte tas upp till prövning.

Behöver ni veta mer om hur ni ska göra kan ni kontakta Länsstyrelsen, tfn 010-224 10 00 (växel).